

Esbjerg Kommunes Byfond – Årsberetning 2025

I dag er det 4. gang denne bestyrelse i Esbjerg Kommunes Byfond præmierer nogle af perlerne i kommunen.

Derfor er det også 4. og sidste gang jeg aflægger en årsberetning i denne sammenhæng, for bestyrelsen er, som nogen ved, valgt for 4 år ad gangen og valgperioden følger kommunalvalgene, og bestyrelsen sidder derfor til årsskiftet, hvor der kommer en ny bestyrelse med nye folk på en eller flere af pladserne.

I hvert fald for mit eget vedkommende, idet jeg har valgt at stoppe i Byfonden. Jeg har i denne 4-års periode siddet som repræsentant for Akademisk Arkitektforening, mens jeg i de foregående 4 år sad som repræsentant for kommunens lokalråd. Min ”post” som lokalrådsmand blev overtaget af Ole Fabricius.

Byfondens bestyrelse på 7 personer er nemlig bredt sammensat for at kunne tilgodese flest mulige interesser og består ud over Ole og mig (som begge er arkitekter i vores bedste alder) af:

- Museumsinspektør Mette Slynghborg, som er bestyrelsens næstformand, sidder som repræsentant for de museale og kulturhistoriske interesser udpeget af Museum Vest
- Ejendomsadministrator Lene Wolf Larsen sidder som repræsentant for beboerne i kommunen og er udpeget af Udlejerforeningen Esbjerg. Denne post går på skift mellem Esbjerg og Ribe, og vil næste år blive udpeget af Ribe Bykernes Beboerforening.
- Ingeniør Erik Grøn repræsenterer de håndværksmæssige interesser og er udpeget af Business Esbjerg
- Og endelig sidder Henning Ravn & Hans Erik Møller som repræsentanter for de politiske overvejelser udpeget af Esbjerg Byråd.

Men en ny bestyrelse betyder ikke, at arbejdet i Esbjerg Kommunes Byfond ændres grundlæggende. Byfonden vil fortsat arbejde på
”at virke for bevarelse af arkitektonisk og kulturhistorisk værdifulde huse og miljøer inden for Esbjerg Kommunes område”,
som er Fondens formål ifølge den godkendte fundats for Fonden.

Og det arbejde hører nok aldrig op, da der også fremover vil blive ændret på vores fysiske rammer med nedrivninger, ombygninger og opførelse af nye bygninger af alle slags, og dermed også fortsat vil kunne diskuteres, om man nu har valgt den helt rette løsning i den aktuelle sag.

Vi oplever stadig, at man kan se bevaringsværdige bygninger forsvinde og at nye bygninger opføres med en ringe tilpasning og uden harmoni med det miljø, de opføres i.

Dette arbejde skal naturligvis styres af de folkevalgte politikere og af det kommunale embedsværk. Men de rammer desværre ikke altid plet i forhold til Byfondens opfattelse af ”godt og skidt”. Så der er stadig noget for Byfonden at gøre, og det arbejder vi på - i år og i årene fremover.

Vi har i år indtil videre afholdt 3 sagsbehandlingsmøder, hvor vi har drøftet ansøgninger om tilskud til bygningsændringer af større og mindre art. Vi har behandlet ca. 25 ansøgninger om tilskud, og vi har ydet støtte til 3 ud af 4, hvor vi har vurderet, at det ansøgte lever op til Byfondens formål med bevaring eller forbedring af den helhed, som bygningen er en del af. En håndfuld har fået afslag, primært fordi vi mente, at det ansøgte drejede sig om normal vedligeholdelse og ikke en forbedring, som vi kunne honorere inden for vores fundats.

Vi prøver at holde hus med de tildelte kommunale midler, som desværre er vigende – fra godt 900.000 i 2023 til nu omkring 540.000 pr. år. Men vi prøver også at kompensere ved at ”genbruge” de tilskudsmidler, som tidligere er blevet bevilget, men ikke udbetalt, måske fordi projektet ikke blev gennemført. Disse midler er jo i princippet låst, men de bliver løbende tilbageført i Fondens kasse efter en passende frist og kan derfor bruges til andre sager. Og det har bl.a. i år betydet, at vi har kunnet yde tilskud til flere sager end vores tildelte økonomi ellers ville give mulighed for.

Vores planer om opsøgende arbejde i form af møder med kommunens Lokalråd er også så småt ved at finde sin form, hvor vi kan besøge et eller to lokalråd pr. år og fortælle om deres områdes kvaliteter og hvad de eventuelt kan bruge Byfonden til i arbejdet med at bevare de lokale arkitektoniske og kulturhistoriske værdifulde huse og miljøer.

Der er heldigvis også en tendens til at flere og flere har fået øje på de kvaliteter, som de eksisterende bygninger og miljøer kan have, og som man bør arbejde aktivt på at bevare.

Til næste år fylder Byfonden 50 år, og det mener bestyrelsen naturligvis man skal fejre og markere. Vi arbejder aktuelt på at finde en måde at gøre det på, for det er jo en oplagt mulighed for at gøre opmærksom på Byfonden og dens arbejde. Men i sidste ende er det jo noget, som den kommende bestyrelse skal føre ud i livet.

En anden måde at gøre opmærksom på Byfondens arbejde er den årlige præmiering af bygninger og miljøer, som vi afholder i dag.

Med præmieringerne vil vi gerne anerkende det store arbejde, mange husejere lægger for dagen for at bevare og forbedre deres bygninger. Det gode eksempel smitter heldigvis, og ved fælles hjælp kan vi arbejde på at ”bevare eller sikre arkitektonisk og kulturhistorisk værdifulde huse og miljøer” i Kommunen.

Præmieringen er udelukkende en hæder eller et skulderklap til en eller flere ejere, fordi de har bidraget til at bevare en del af vores fælles kulturarv, da der desværre ikke følger nogen økonomisk præmie med.

Men det er også et vigtigt aspekt, for der er ingen tvivl om, at bygninger og byer med høj kvalitet fremmer vores velbefindende, ligesom det modsatte også er tilfældet. Og det gælder både økonomisk og mentalt! Derfor ser Byfonden denne del af sit arbejde som meget væsentlig, fordi vi dermed kan sætte fokus på det, som vi synes er vigtigt for at bevare og sikre værdifulde huse og miljøer.

Vi mener også, at en vigtig del af Byfondens arbejde er en konstruktiv dialog med de kommunale myndigheder om, hvordan vores omgivelser skal se ud i fremtiden. Vi vil gerne have en mulighed for på et tidligt tidspunkt at komme med Byfondens vinkel på forskellige planer som en oplagt sparringspartner for de kommunale myndigheder.

Vi oplever desværre, at der er plads til forbedringer, fordi myndighederne efter vores mening ikke altid vurderer alle aspekter af en sag. Her føler vi, at vi stadig ikke bliver hørt i tilstrækkeligt omfang. Der er desværre mange steder, hvor vi ser nybyggeri, som efter vores mening slet ikke er tilpasset de omgivelser, de er opført i, og det er en skam, for de holder jo desværre i mange år, når de først er blevet bygget.

Det med manglende tilpasning er heldigvis ikke tilfældet hos dagens hovedpersoner, vores præmiemodtagere, som alle har ydet en ekstra indsats for at bevare og berige vores omgivelser.

Til sidst vil jeg gerne takke bestyrelsen for et godt og konstruktivt samarbejde i årets løb, og ikke mindst kommunens administration for en udmærket og uundværlig støtte til de mere praktiske dele af Byfondens arbejde – især i år, hvor vi i foråret har sagt farvel til vores sekretær Tina Fredensborg Vind og goddag til Jeanne Iwang, som ihærdigt har holdt gryden i kog og ført stafetten videre indtil en afløser for Tina er kommet på plads. Jeg synes, du har gjort det rigtig godt Jeanne - tak!

Herefter kan vi gå over til uddeling af årets præmier.

*På vegne af Esbjerg Kommunes Byfond
Arkitekt maa Niels Pinborg
Formand for Esbjerg Kommunes Byfond*